

Temat: Czy wszystkie sole są rozpuszczalne w wodzie?

Cel ogólny lekcji:

poprawne zapisywanie cząsteczkowych i jonowych równań reakcji zachodzących ze strącaniem się osadu i sprawne posługiwanie się tabelą rozpuszczalności

Osiągnięcia uczniów:

- sprawdza za pomocą doświadczenia, które sole są rozpuszczalne w wodzie;
- na podstawie doświadczenia dzieli sole na: dobrze, słabo i trudno rozpuszczalne;
- doświadczalnie wytrąca osady soli słabo i trudno rozpuszczalnych, dobierając odpowiednie reagenty;
- wyjaśnia mechanizm reakcji strąceniowej;
- pisze równania reakcji, w których strącają się osady w postaci cząsteczkowej i jonowej;
- analizuje i interpretuje tabelę rozpuszczalności;
- na podstawie tabeli rozpuszczalności przewiduje, w których reakcjach strąci się osad.

Środki dydaktyczne:

- Doświadczenie 8.8.: 4 zlewki, bagietka, woda destylowana, sole: NaCl, CaCO₃, CaSO₄, CuSO₄.
- Doświadczenie 8.9.: 3 zlewki, wodne roztwory soli: chlorku wapnia, węglanu potasu, azotanu(V) srebra(I), jodku potasu, chlorku sodu i azotanu(V) potasu.
- Projektor, notebook, płyta CD z podręcznika.

Przebieg lekcji:

- Przypomnienie doświadczenia, w którym bezbarwny roztwór Ca(OH)₂ uległ zmętnieniu pod wpływem CO₂ i utworzył się osad CaCO₃ (jest to punkt wyjścia do zwrócenia uczniom uwagi, że nie wszystkie sole rozpuszczają się w wodzie).
- Sformułowanie tematu lekcji i przeprowadzenie doświadczenia 8.8.

Doświadczenie 8.8.

Badanie rozpuszczalności soli – NaCl, CaSO₄, CaCO₃ i CuSO₄.

Wyciągnięcie wniosków z doświadczenia – podział soli na dobrze, słabo i trudno rozpuszczalne – karta pracy.

Nazwa soli	Wzór soli	Obserwacja	Wniosek
Chlorek sodu			
Węglan wapnia			
	CaSO ₄		
	CuSO ₄		

Wniosek:

Sole możemy podzielić na:

..... np. ....
..... np. ....
..... np. ....

Ćwiczenie 1 i 2 z zeszytu ćwiczeń.

- Prezentacja tabeli rozpuszczalności i omówienie zasad korzystania z niej.
- Sformułowanie problemu: **Jakie będą produkty reakcji dwóch wodnych roztworów soli?**
- Wysłuchanie pomysłów uczniów i ich eksperymentalna weryfikacja – wykonanie doświadczenia 8.9.

Reakcje soli z solami.

Doświadczenie 8.9.

Reakcje soli z solami.

Instrukcja dla uczniów:

W 4 probówkach oznaczonych 1-6 znajdują się roztwory następujących soli: 1) chlorku wapnia (CaCl_2), 2) azotanu(V) srebra(I) (AgNO_3), 3) chlorku sodu (NaCl), 4) węglanu potasu (K_2CO_3), 5) jodku potasu (KI), 6) azotan(V) potasu (KNO_3).

- Do probówki 1 z CaCl_2 dodajemy roztworu z probówki 4 K_2CO_3 .
- Do probówki 2 z AgNO_3 dodajemy roztworu z probówki 5 KI .
- Do probówki 3 z NaCl dodajemy roztworu z probówki 6 KNO_3 .
- Omówienie mechanizmu reakcji strąceniowej (na przykładzie reakcji 1. i 2.). Zapis równań reakcji na tablicy. Wyjaśnienie, że nie zawsze po zmieszaniu roztworów dwóch soli zachodzi reakcja chemiczna (przykład 3. z doświadczenia 8.9.).

Karta pracy:

Sól 1	Sól 2	Obserwacja
(1) CaCl_2	(4) K_2CO_3	
(2) AgNO_3	(5) KI	
(3) NaCl	(6) KNO_3	

Wniosek:

.....
.....
.....

Równania reakcji:

1) cząsteczkowe.....

1) jonowe.....

2) cząsteczkowe.....

2) jonowe.....

- Uczniowie odczytują z tabeli, dlaczego zaszły reakcje w probówkach pierwszej i drugiej w doświadczeniu 8.9., a nie zaszła reakcja w trzeciej probówce.
- Sporządzenie notatki z doświadczenia, zapisanie wniosków w formie równań reakcji. Ćwiczenie 3 i 4 z zeszytu ćwiczeń.
- Rozwiązywanie zadań 2. i 3. z podręcznika oraz 4. z zeszytu ćwiczeń.

Praca domowa:

Zadanie 1.-3. z podręcznika.

*Zadanie 5. z zeszytu ćwiczeń.